

אומרת הגמרא: מתניתין דלא קדעת רבי, דתניא, רבי אומר, ככל
פודין בכור אדם הוין מן השטרות, ואילו במשנתנו מבואר שגם
בעבדים וקרקעות אין פודים, ונמצא שמחלוקת בדבר. מבאר
הגמרא: מאי מעמא דרבי, דריש את הכתוב לגבי פדיון הבן, בריבוי
ומיעוטי. נאמר (במדבר יח טו) 'ופדונו מן חרש תפדה', ובמה
שאמור 'ופדונו מן חודש ריבה, שניתן לפדות בכל דבר, בערך
כסף חמשת שקלים', מיעט, שאין פודים אלא בכסף, תפדה,
ריבה, והוא ריבוי שני בפסוק, וכיון שריבה ומיעט וריבה, ריבה הכל
חוץ מדבר אחד. מאי רבי וריבה) הכתוב בתפדה, רבי כל מילי –
ריבה שניתן לקיים פדיון הבן בכל דבר, ומאי מיעט מבערך כסף,
מיעט דבר אחד בלבד, והוא שטרות, והוא עצמו מן אלו להם כל
ערך, והם פחות ראויים לפדיון הבן מאשר קרקעות ועבדים.
ואילו רבנן דריש את הפסוק במידת כלל ופרט, מה שנאמר 'ופדונו
מן חרש' הוא כלל, שמשמעו שניתן לפדות בכל דבר, בערך
כסף חמשת שקלים' הוא פרט, המלמד שאין פודים אלא בכסף,
ומה שנאמר 'תפדה' חור וכלל, ומשמעותו שפודים בכל
דבר, ודורשים כלל ופרט וכלל, אי אתה דן אלא בעין הפרט, מה
הפרט מפורש בסף, שהוא דבר המטלטל ונפו שיה ממון, אף כל
הדומה לו, פודים בו את הבכור, והיינו בדבר המטלטל ונפו שיה
ממון, ומכלל זה יצאו קרקעות שאין פודים בהם, כיון שאין
מטלטלין, יצאו עבדים שאין פודים בהם, כיון שהוקשו לקרקעות
ונחשבים אף הם כקרקעות שאינם מטלטלים, יצאו שטרות שאף על
פי שמטלטלין אין פודים בהם, כיון שאין גופן שיה ממון, כי אין להם
ערך עצמי, אלא הם משמשים רק כראיה על החוב הכתוב בהם.
הגמרא דנה בדברים: אמר ליה רבינא למרימר, וכי רבי ריבוי
ומיעוטי דריש, והא ואלא רבי כללי ופרטי דריש, כמו שמצינו
לגבי הכתוב במרצע, דתניא אודות רציעת עבד עברי, נאמר (דברים
טו יז) 'ולקחת את המרצע ונתתה באזנו, אין לי ללמוד מפסוק זה
אלא שניתן לרצוע את אזנו במרצע, מנין לרבות שניתן לרצוע את
אזנו גם על ידי הפול – קיסס חר, והפירא – קרן, והתקדה,
והתקב – עט ברזל, תלמוד לומר 'ולקחת את המרצע לרבות
שניתן לרצוע בכל דבר שנקב בו, דברי רבי יוסי ברי יהודה,
רבי אומר, נאמר 'מרצע, ויש לדרוש מה מרצע מיוחד שהוא כלי
של מתכת, אף כל דבר שניתן לרצוע בו, אינו ראוי לרציעת עבד
עברי אלא אם הוא כלי של מתכת. ואמרין במאי קא מיפלגי,
שרבי דריש כללי ופרטי, ולקחת' כלל, כי משמעו כל דבר הניקח
ביד, מרצע פרט, ונתתה באזנו חור וכלל, 'כלל ופרט וכלל אי אתה
דן אלא בעין הפרט, מה הפרט של מתכת, אף כל של מתכת, ועל כן
אמר רבי שניתן לרצוע בכל כלי מתכת. ואילו רבי יוסי ברי יהודה
דריש ריבוי ומיעוטי, ולקחת' ריבה, כי משמעו כל דבר הניקח ביד,
מרצע מיעט, שניתן לרצוע דווקא מרצע ולא דבר אחר, ונתתה
באזנו חור וריבה, ריבה מיעט וריבה הכל, שהכל כשר
לרציעה ואף שאינו של מתכת, ומיעט דבר אחד, רציעה בסם, שאינה
דומה לרציעה בכלי. נמצא שרבי דורש את הפסוקים במדת 'כלל
ופרט וכלל', ואי אפשר לפרש שהטעם שהוא סובר שפודים בעבדים
וקרקעות משום שדרש את הכתוב בריבוי מיעוט וריבוי.
מתרצת הגמרא: אין – אמנם כן, בעלמא רבי כללי ופרטי דריש,
והקא בפדיון הבן גם הוא דורש במדת ריבוי מיעוט וריבוי, בריבוי
רבי רבי ושמעאל, דתניא רבי רבי ושמעאל, נאמר (ויקרא יא ט)
'את זה תאכלו מפל אשר בפנים כל אשר לו סנפיר וקשקשת בפנים
במים ובנחלים אתם תאכלו', ונאמר בפסוק זה 'במים' שהוא 'כלל'
האומר שכל מיני הדגים הנמצאים בכל מים טעונים סימני טהרה,
ועוד נאמר 'במים', שתי פעמים בזה אחר זה ואתרוהו נאמר פרט,
'במים ובנחלים' ושמעאל שרק דגים הנמצאים במים טעונים
סימני טהרה אך אלו שבמים מכונסים כגון אנגים אינם טעונים סימני
טהרה, אין זה נידון במדת כלל ופרט, הואיל ושינה הכתוב לכתוב
פרט אחר שני הכללים, בהכרח כוונתו לגלות שלא תדרשנו במדת
'כלל ופרט' ככל התורה, אלא במדת ריבה ומיעט, ורואים כאילו
לשון הפרט נאמרה בין הכללים, ודנים אותם כריבוי מיעוט וריבוי,
המשך בעמוד 10

וזא מאכא בהדיה – זוז גרוע שהיה אצלו, שנמחקה צורתו, ולא
נפיק – שלא היה חנו יכול להוציאו בשוק, ולכן רצה לשלם בסלע
זה לניזק, אך כיון שהיה שוה כפלים מחיוב נזק, חזר ותקע ליה
אחרניא – פעם נוספת באזנו, ונמצא שנתחייב לו זוז שלם על שתי
הפעמים, ויהיה ניהליה – ונתן לו את אותו זוז גרוע כתשלום
ברשתו.

שנינו במשנה: שלשים של עבד המשים של אונם ושל מפתה וכו'
ומאה של מוציא שם רע כולם בשל הקדש במנה צורי. הגמרא
מבאר את סיום דברי המשנה. מקשה הגמרא: הא תו למה לי –
למה הוצרכה המשנה לומר שוב 'כולם בשל הקדש במנה צורי',
הא תנא ליה רישא – הרי כבר שנינו כלל זה בתחילת המשנה, לגבי
פדיון הבן, ששקלי היינו סלע צורי. מתרצת הגמרא: דין זה לגבי
אונם ומוציא שם רע איצטריך [הוצרכה] המשנה להשמיענו,
סלקא דעתך אמינא – היה עולה בדעתך לומר, כי רק תשלומי פדיון
הבן ושלושים של עבד ושל מפתה ישלמו בסלעים צוריים, כיון
שבהם אמרה התורה לשון 'שקלים', אבל אונם ומוציא שם רע כיון
דלא בתיב בהו לשון 'שקלים', אימא ישלמו זוזי בעלמא – דינרים
ולא שקלים, קא משמע לן המשנה שכולם משלמים בכסף צורי,
ללמדנו דמילף קא ילפי מהרדי – שדינים אלו נלמדים האחד
מחברו, והושוו תשלומי אונם ומוציא שם רע לתשלומי פדיון הבן
ושלושים של עבד ומפתה, שכולם צריכים לשלם בסלעים צוריים.
שנינו במשנה: וכולן נפדין בכסף ובשוה כסף חוץ מן השקלים.
בריייתא מבוארים דברים נוספים שאין נפדים בשוה כסף: תנא, כל
התשלומים שהזכירו בתורה ניתן לשלמם אף בשוה כסף, חוץ מן
השקלים, וחילול מעשר שני, והראיון – קניית עולת ראייה ושקבעו
לה שיעור שתי מעות כסף, שאינם נעשים אלא בכסף ולא בשוה
כסף. הגמרא מביאה מקורות לכך ששלושת אלו אינם נעשים אלא
בכסף ולא בשוה כסף: מצות נתינת שקלים, דתנן בני העיר ששולחים
יחד את שקליהם לירושלים על ידי שליח, מצדפיין ערך של הרבה
שקלים לדרבנות [מטבעות זהב טבעים, מפני [בכדי] להקל על
משאוי תדיר לירושלים, שהשמרה מפחיתה את משקל המטבעות
שהשליח מעלה לירושלים. ומשמע שאינם יכולים להמיר על מטילי
זהב, אלא רק על מטבעות זהב טבעות. חילול מעשר שני, דתיב
(דברים יד כה) 'וצרת הקסף בידך, ודורשים (ברכות מז): שיש
לחללו דווקא על כסף שיש בו צורה, והיינו כסף טבוע. והראיון, תני
רב יוסף ברייתא האומרת שהאבא לקנות עולת ראייה לא יביא סינה
[כסף סיגים] לעזרה, אלא כסף טבוע.

משנה

המשנה מבאר כי קיימים שוי כסף שאין פודים בהם: אין פודין
בכור, לא בנתינת עבדים לכהן, ולא בנתינת שטרות חוב שכתוב
בהם שאדם אחר חייב ממון לאבי הבכור, שאינו יכול לינתם לכהן
ושיגבה את החוב לעצמו ובוה יפרה את בנו, ולא בנתינת קרקעות.
ולא פודים בהקדשות. כתב אבי הבכור לכהן שטר, ובו כתוב שהוא
[והאבו] חייב ליתן לכהן המשה סלעים, חייב ליתן לו אותם, וכיון
שנתנם, מעיקר הדין בנו פדוי, ומכל מקום גזרו חכמים ואמרו בגו
אינו פדוי, כדי שלא יאמרו שפודים בשטרות. לפיכך, אם רצה
הכהן ליתן לו לאב את חמשת הסלעים הנוספים במתנתה, כדי שלא
יפסיד במה ששילם את דמי פדיון הבן פעמיים, רשא.

דין דמי פדיון הבן שהופרשו ואבדו: המפריש ומייחד חמשה סלעים
לפדיון בנו, ואבד קודם שנתנו לכהן, האב חייב באחריותו, וצריך
לתת לכהן חמשה סלעים אחרים, ששממר בענין נתינת פדיון הבן
לכהן (במדבר יח טו) 'כל פטר החם לכל בשר אשר יקריבו לה'
באדם ובבהמה ויהיה לה, וסיום הפסוק 'אך פדה תפדה את בכור
האדם, ודורשים שרק כאשר יהיה כסף הפדיון ביד הכהן, יהיה
הבכור פדוי.

גמרא

שנינו במשנה, אין פודין לא בעבדים ולא בשטרות ולא בקרקעות.

המשך ביאור למס' בכורות ליום רביעי עמ' א

8 שאומרים חכמי ארץ ישראל, כָּל מְקוֹם שֶׁאֵתָהּ מוֹצֵא שְׁתֵּי כְּלָלוֹת
9 הַסְּמוּכִים זֶה לָזֶה, הַטָּל אֶת הַפֶּרֶט בִּינֵיהֶם, וְדוֹנָם בְּכָלֵל וּפְרֵט.
10 שָׁנִינוּ בַּמִּשְׁנָה: וְלֹא בְּהִקְדָּשׁוֹת. בַּפְּשׁוּטוֹת כּוֹנֵנֶת הַמִּשְׁנָה לֵאמֹר כִּי גַם
11 בַּהִקְדָּשׁוֹת אֵין פּוֹדִים. הַגְּמָרָא תִּמְהָה עַל כֵּן: פְּשִׁיטָא, לָא דִּידִיָּה
12 נִינְהוּ – אֵינַם שֶׁל הַפּוֹדָה, וְאִיךָ יִתֵּן לַכֹּהֵן עֲבוּר פְּדִיּוֹן הַבֵּן דְּבַר שְׁאִינוּ
13 שְׁלוֹ. מִבְּאֵרֶת הַגְּמָרָא: אֵימָא – יֵשׁ לַפֶּרֶשׁ אֶת הַמִּשְׁנָה בְּאוֹפֵן זֶה,

1 שריבה הכל ומיעט דבר אחד. ואף כאן בפדיון הבן דרש רבי את
2 הפסוק 'ופדויו מבן חודש תפדה' כ'ריבוי מיעוט וריבוי', ומיעט רק זאת
3 שאין פודים בשטרות, משום ששני הכללים סמוכים זה לזה, 'ופדויו'
4 ו'תפדה', והפרט 'כסף' נאמר רק אחריהם.
5 ביאור דעת חכמים: וְרַבָּנָן שֶׁדָּרְשׁוּ אֶת הַפְּסוּק 'ופדויו מבן חודש
6 תפדה' בכלל ופרט וכלל, ואמרו שגם בעבדים וקרקעות אין פודים
7 את הבכור, אֲמָרִי שֶׁלֹא כִּרְבִי יִשְׁמַעֵאל, בְּרַבֵּי אֶרְיָנָן בְּמַעְרְבָא – כִּפִּי

ההוא, ואודות האמור בערכין דרשו בחולין (קל"ט). שאם הפריש
 מעות לשלם את הערך שהתחייב בו, הרי הם חולין ביד הבעלים עד
 שיבואו לידי הגובר, ואם אבדו קודם לכן חייב לשלם אחרים תחתיהן,
 שעדיין לא נעשו למעות הקדש. וכיון שבשני דינים אלו נאמר לשון
 'ערך', יש ללמוד בגזירה שוה שכשם שבתשלומי ערכין חייב
 באחריותו עד שיבואו לידי גובר, כך גם בפדיון הבן חייב באחריות
 הדמים עד שיבואו ליד כהן.
 הגמרא מביאה מקור נוסף: **ר"ב דיימי אמר בשם רבי יונתן**, נאמר
 בפדיון בכור (שמות ל"ד ב') **וְכֹל בְּכוֹר בְּנֵיךָ תַּפְדֶּה וְלֹא יֵרָאוּ פְנֵי**
רִיבְקָם, וְיִלְיֶפּוּ – וְדוֹרְשִׁים גִּזְרֵה שׁוּהוּ דְרִיבְקָם' [ריבקים' מעולת ראייה
שנאמר בה (שם כ"ג טו) 'וְלֹא יֵרָאוּ פְנֵי רִיבְקָם, וְהֵינּוּ שְׂאֵסוֹר לְעוֹלֵי
הַרְגֵל לְהִיכַסֵּס לְעוֹזְרָה בְּלֹא שִׁיבִיאוּ עִמָּם קֶרְבָּן וּלְכֹן מִי שֶׁאֵבֵד קֶרְבָּנוּ
חַיִּיב לְהִבְיֵא אַחַר, וְכֵן הִיא הַדְרָשָׁה, מִה עוֹלֵת רֵאִיִּיה אִם מֵתָה קוֹדֵם
שֶׁהִבִּיאה לְעוֹרָה, חַיִּיב בְּאַחֲרֵייתוֹ וְצִרִיךְ לְהִבְיֵא עוֹלָה אַחֲרָה, אָפֶּה
פְּדִיּוֹן הַבֵּן שֶׁהִפְרִישְׁנו וְאֵבֵד, חַיִּיב בְּאַחֲרֵייתוֹ וְמִבִּיא אַחַר תַּתְּחִי.
 הגמרא מקשה על שני המקורות: **מִתְקַיֵּן לָהּ רַב פְּסָא** על ריש לקיש
 ורב דימי, **קָרָא לְקָרָא – וְכִי צִרִיךְ לְסַיַּע פְּסוֹק אַחַד עַל יְדֵי פְּסוֹק אַחַר,**
 והרי המשנה פירשה שהמקור לחיוב אחריות במעות פדיון הבן קודם
 שניתנו לכהן הוא ממה שנאמר לגבי בכור אדם ובכור בהמה
(במדבר י"ח טו) 'וְהָיָה לָךְ, וְהִמָּשֶׁה כֶּסֶף הַפְּדוּיִן בְּיַד הַכֹּהֵן, יְדִידָה הַבְּכוֹר
פְּדוּיִ, וְאִם כֵּן, לְמָה הוּצְרָכוּ רִישׁ לְקִישׁ וְרַב דִּימִי לְלַמּוֹד אֶת חַיִּיב
הָאֲחֵרִית דְּבַמִּי פְּדִיּוֹן הַבֵּן מְגִזְרֵה שׁוּהוּ. מֵתַרְצַת הַגְּמָרָא: אֲלֵא אֲמַר
רַב פְּסָא, הָא – מִקּוֹר דִּין זֶה, שֶׁהָאֵב חַיִּיב בְּאַחֲרֵית דְּמֵי הַפְּדִיּוֹן עַד
שִׁיבִיאוּ לְיַד הַכֹּהֵן, הוּא בְּדִקְתָּנִי מְעָמָא – כְּפִי הַטַּעַם שֶׁשֵּׁנִי
בְּמִשְׁנָה, שֶׁנֶּאֱמַר לְגַבִּי בְּכוֹר אָדָם וּבְכוֹר בְּהֵמָה (במדבר י"ח טו) 'וְהָיָה
לָךְ, אָפֶּה פְּדָה תַּפְדֶּה אֶת בְּכוֹר הָאָדָם, וְכִי אִתְּמַר (וּמָה
שֶׁנֶּאֱמַר) בֵּית הַמִּדְרָשׁ בְּשֵׁם דְּרִישׁ לְקִישׁ, שְׁלֻמִּים מְגִזְרֵה שׁוּהוּ
'ערך' 'ערך' מערכין, אַרְיִשָׁא אִיתְּמַר – עַל הַדִּין שֶׁבְּרִישָׁא נֶאֱמַר,
הֵינּוּ עַל הַמִּשְׁנָה לְעִיל (מ"ט), שֶׁשֵּׁנִי בַּה שֶׁאֵם מֵת הַבֵּן לְאַחֶר
שֶׁמֵּלֵאוּ לוֹ שְׁלֻשִׁים יוֹם, אָפֶּה עַל פִּי שְׁעִדִּין לֹא נִתַּן הָאֵב אֶת דְּמֵי
הַפְּדִיּוֹן, יִתְּן, וְעַל כֵּךְ שֶׁאֵלֶּה הַגְּמָרָא. מֵנָּא לָן (וּמִנֵּן לְנוֹ) דִּין זֶה, וְעַל
כֵּךְ אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ, אֲתֵיָא – דִּין זֶה נִלְמַד בְּגִזְרֵה שׁוּהוּ
'עֶרֶךְ' 'עֶרֶךְ' מְעַרְכִּין, שְׁבַעֲרַכִּין שֵׁנִי (עֶרְכִּין ב.) שֶׁאֵם אֲמַר 'עֶרֶךְ
פְּלוּנִי עֲלֵי חַיִּיב הַנּוֹדֵר לִיתֵן כְּפִי עֶרְכוּ אָפֶּה שְׁמַת אוֹתוֹ פְּלוּנִי שֶׁהֶעֱרִיכוּ,
וּלְמַדִּים כֵּן לְפִדְיוֹן בְּכוֹר, שְׂכִינָן שְׁמֵלֵאוּ לוֹ שְׁלוּשִׁים יוֹם וְהַתְּחִיב הָאֵב
לְפִדְוֹתוֹ, שׁוּב אִין מִיתַת הַבֵּן פּוֹטְרֵתוֹ מַחֲיוּבוֹ. וְרַב דִּימִי אֲמַר בְּשֵׁם רַבִּי
יוֹנָתָן, מִקּוֹר אַחַר לְכַךְ, שְׁלֻמִּים מִזְכָּתוֹב 'וְכֹל בְּכוֹר בְּנֵיךָ תַּפְדֶּה
וְלֹא יֵרָאוּ פְנֵי רִיבְקָם, וְדַרְשׁוּ, מִה לְתַלְתְּלָן, לְגַבִּי עוֹלָת רֵאִיִּיה, אִם
הַתְּחִיב בַּה הָאֵב וּמַת הַיּוֹרְשִׁין חַיִּיבִין לְהִבְיֵא תַּתְּחִי, אָפֶּה בְּאֵן, לְגַבִּי
בֵּן שְׁמַת לְאַחַר שְׁמֵלֵאוּ לוֹ שְׁלוּשִׁים יוֹם, כְּבַר חַל הַחַיִּיב עַל הָאֵב, וְאָפֶּה
אִם מֵתוֹ הָאֵב וְהַבֵּן, הַיּוֹרְשִׁין חַיִּיבִין לְשַׁלֵּם אֶת דְּמֵי הַפְּדִיּוֹן.

משנה

המשנה עוסקת בדיני ירושת בכור ובעניינים אחרים המשתנים לה
 בדיניהם. נאמר בתורה (דברים כא ז') **כִּי אֶת הַבְּכוֹר וְגו'** יפיר לתת
 לוֹ פִּי שְׁנַיִם, ויש ללמוד מהכתוב שבכור נוטל פי שנים בנכסי אביו.
 המשנה מבארת מאלו נכסים נוטל הבכור את החלק הנוסף, ומאלו
 נכסים אינו נוטל אותם: **הַבְּכוֹר הַנוֹטֵל רֵאשׁוֹן לְאִבּוֹ, נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם**
בְּנִכְסֵי הָאֵב, וְאִינוֹ נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּנִכְסֵי הָאֵם, כְּלוּמַר, שֶׁאִין לוֹ חֵלֶק
נוֹסֵף אִלָּא בְּנִכְסֵים שֶׁהוֹתִיר הָאֵב אַחֲרָיו, וְלֹא בְּנִכְסֵים שֶׁהוֹתִירָה הָאֵם
שֶׁבָּהֶם הִרִי הוּא כְּכֹל הָאֲחִים וְנוֹטֵל חֵלֶק אַחַד בְּלַבָּד.
וְאִינוֹ נוֹטֵל הַבְּכוֹר חֵלֶק נוֹסֵף בְּשִׁבְחָה שֶׁהִשְׁבִּיחוּ הַנִּכְסִים לְאַחַר מִיתַת
הָאֵב קוֹדֵם שֶׁחִלְקוּ אֶת הַיְרוּשָׁה, אִלָּא עוֹשִׂים שׁוּמָא כְּמָה הִיוּ שׁוּיִם
הַנִּכְסִים בַּעַת מִיתַת הָאֵב, וְהַבְּכוֹר נוֹטֵל מֵהַשְּׁבַח רַק חֵלֶק אַחַד, כְּבֵן
פְּשוֹט, וּמִשְׁלֵם עַל הַשְּׁבַח שֶׁהִשְׁבִּיחַ חֵלְקוֹ הַשְּׁנִי שֶׁנֹּטֵל מִדִּין בְּכוֹר,
וְתִשְׁלוֹם זֶה מֵתַחֲלַק בֵּין כָּל הָאֲחִים. וְלֹא נוֹטֵל הַבְּכוֹר חֵלֶק נוֹסֵף
בְּרֵאוּי – בְּנִכְסִים שֶׁלֹּא הִיוּ שִׁיכִים לְאֵב בַּעַת מִיתַתוֹ אִלָּא רַק הִיוּ
רֵאוּיִים לִפְלוֹל לְרִשׁוֹתוֹ לְאַחַר זְמַן, כְּאִשְׁרֵה הוּא נוֹטֵל חֵלֶק נוֹסֵף
בְּמִחוּקָה – בְּנִכְסִים שֶׁהִיא הָאֵב מוּחוּק בָּהֶם בַּעַת מִיתַתוֹ.

וְלֹא הִקְדָּשׁוֹת – וגם ההקדשות אינם נפדים בכל אלו – בקרקעות
 עבדים ושטרות.
שְׁנִינִי בְּמִשְׁנָה: כְּתֹב לְכַהֵן שֶׁהוּא חַיִּיב לוֹ חֲמִשָּׁה סֵלְעִים חַיִּיב לִיתֵן
לוֹ בּו' וּבְנוֹ אִינוֹ פְּדוּי.
 הגמרא מבארת את דברי המשנה: **אֲמַר עוּלָא דְּבַר תּוֹרָה –** מעיקר
 הדין האמור בתורה, אם התחייב לכהן בשטר שיתן לו חמשה סלעים
 לפדיון הבן, **כְּגוֹ פְּדוּי [לְכַשְׁיָתָן]** האב לכהן את המעות שהתחייב
 בשטר, ואינו צריך לתת עוד מעות אחרים לשם פדיון הבן. **וּמֵאִי**
מְעָמָא אמרו חכמים שהנותן שטר התחייבות שלו לכהן אין כְּגוֹ
פְּדוּי, עַד שִׁיתֵן חֲמִשָּׁה סֵלְעִים אַחֲרֵים, דִּין זֶה הוּא גְּזֵרָה שְׁמָא יֵאֲמְרוּ
שְׁפִדְיוֹן בְּשִׁטְרָא לְבַד אִף אִם לֹא יִפְרַע אַחַר כֵּךְ.
 הגמרא מביאה מחלוקת בדבר: **תַּנִּי תַנָּא –** אחד האמוראים שהיה
 שונה ברייתו שנה קמיה (לפניו) **דְּרַב נַחֲמָן בְּרִייתָא, בַּה נֶאֱמַר**
שְׁבֹאוֹפֵן הָאֲמוֹר כְּגוֹ פְּדוּי לְכַשְׁיָתָן האב לכהן את המעות שהתחייב
 בשטר, ואף מדרבנן אינו צריך לתת עוד מעות אחרות לשם הפדיון.
אֲמַר לִיה רַב נַחֲמָן, זֶה דְּבַרֵּי רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוֹדָה סְתִימָתָא –
שֶׁנֶּשְׁנוּ בְּרִייתָא בְּסַתְּמָא בְּלֹא לְפָרֵשׁ אֶת שְׁמוֹ, וְאֲמַרֵּי לָהּ (וְיִישׁ
שֶׁאֲמָרוּ) שֶׁרַב נַחֲמָן אֲמַר לְאוֹתוֹ אֲמוֹרָא זֶה דְּבַרֵּי רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי
שְׁמַעוֹן סְתִימָתָא, אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים, שֶׁאִין כְּגוֹ פְּדוּי, וְכִאֲמוֹר
בְּמִשְׁנָה, וְצִרִיךְ לְתַת עוֹד מַעוֹת אַחֲרֵים לְשֵׁם פְּדִיּוֹן הַבֵּן, כִּי גִזְרוּ
חֲכָמִים שְׁמֵא יֵאֲמְרוּ שֶׁהוּא נִפְדָּה בְּשִׁטְרָא אִפִּילוּ אִם לֹא נָתַן לוֹ אַחַר כֵּךְ
אֶת הַחֲמִשָּׁה סֵלְעִים.
 הגמרא מכריעה במחלוקת זו: **וְהִלְכְתָּא** שהכותב שטר התחייבות
 לכהן, אף שפרע את דמיו, **אִין כְּגוֹ פְּדוּי עַד שִׁיתֵן מַעוֹת אַחֲרֵים לְשֵׁם**
פְּדִיּוֹן הַבֵּן.
שְׁנִינִי בְּמִשְׁנָה: מֵאֲחַר שֶׁהוּכַתֵּב לְכַהֵן שֶׁטֶר הַתְּחִיבוּת אִין בְּנוֹ פְּדוּי
וְעַלֵּי לְפִדְוֹתוֹ שְׁנִית, לְפִיכָךְ אִם רָצָה הַכַּהֵן לִיתֵן לוֹ לְאֵב בְּמִתְנָה
אֶת מַעוֹת הַפְּדִיּוֹן שֶׁפָּדָה בָּהֶם פַּעַם שְׁנִיָּה, רְשָׁאִי.
 הגמרא מביאה שהדין המבואר במשנתנו נאמר גם בברייתא: **תַּנִּינָא**
(שְׁנִינִי) בְּדִין זֶה הַמוּזְכָּר בְּמִשְׁנַתְנוּ סִיעֵ לְהָא (לְדִין זֶה) דְּתַנִּי רַבִּין
בְּרִייתָא, וְתַנִּי הָאֵב אֶת פְּדִיּוֹן בְּנוֹ לְעֶשְׂרֵה בְּהֵינִים כְּבַת אַחֶת,
שֶׁהִנִּיחַ לְפָנָי כּוֹלֵם יוֹדֵד חֲנֹשׁ טְלַעִים וְהֵלֵךְ לוֹ, יֵצֵא יְדֵי חוֹבְתוֹ בְּפִדְיוֹן
הַבֵּן. וְכֵן אִם נָתַן לְכַהֵן אַחַד אֶת חֲמִשַׁת הַסֵּלְעִים בְּזֶה אַחַר זֶה, יֵצֵא.
וְאִם נָטְלוּ הַכֹּהֵן לְכֹסֶף הַפְּדִיּוֹן וְהִחְזִירוּ לוֹ (וְלֹאֵב), יֵצֵא, כְּמִבּוּאֵר
בְּמִשְׁנַתְנוּ שֶׁרִשָׁאִי הַכֹּהֵן לְתַת לְאֵב אֶת מַעוֹת הַפְּדִיּוֹן בְּמִתְנָה, וְדִין
הַמִּשְׁנָה מְסִייעַ לְדַבְּרֵי הַבְּרִייתָא.
 הגמרא מביאה את סיוע הברייתא: **וְכֵךְ הָיָה מְנַהֵגוּ שְׁל רַבִּי מְרִפְּוִן,**
שֶׁהִיא כְּהָן, שְׁתֵּינָה נִטְמָל אֶת דְּמֵי פְּדִיּוֹן הַבֵּן וּמְחִיזִיר אוֹתוֹם לְאֵב,
וּכְשֶׁשְׁמַעוּ חֲכָמִים בְּבִרְבֵּי אֲמָרוּ בְּמָה שֶׁהַחִזִּיר אֶת הַמַּעוֹת, קָיָים זֶה
– גִּילָה רַבִּי טְרַפּוֹן לְכָל הַלְּבָבָה זֶה שְׁנִיתֵן לְהַשִּׁיב אֶת דְּמֵי פְּדִיּוֹן הַבֵּן,
וְשֶׁאִף עַל פִּי כֵן הַבֵּן פְּדוּי. הַגְּמָרָא מְבַרַּרֵת אֶת לְשׁוֹן הַבְּרִייתָא. שׁוֹאֵלֵת
הַגְּמָרָא: וְכִי רַק הַלְּבָבָה זֶה קָיָים בְּטְרַפּוֹן, וְתוֹ (וְיֹאשֵׁר הַהִלְכוֹת) לֹא
קָיָים. מְבַאֵר הַגְּמָרָא: אֲלֵא כּוּוֹנַת חֲכָמִים לּוֹמַר שְׁקָיָים זֶה (רַבִּי
טְרַפּוֹן) אָפֶּה הַלְּבָבָה זֶה. כּוּוֹנַת חֲכָמִים בְּדַבְּרֵיהֶם הִיא לּוֹמַר, כִּי בְּמַעֲשֵׂיו
פָּרַסֵם לְכָל שֶׁהַחֲזוֹרֵת הַמַּעוֹת אֵינָה מְגַרַעַת בְּחִלּוֹת הַפְּדִיּוֹן.
 הגמרא מביאה מעשה אודות השבת דמי הפדיון: **רַבִּי תַנִּינָא** שהיה
 כהן, **הָיָה רָגִיל וְשִׁקִּיל וּמְתַרְדֵּר –** היה נוהג לטוול את מעות הפדיון
 ולהחזירם לאב. פעם אחת חזייה – **רָאֵה רַבִּי תַנִּינָא לְהָיָה נִבְרָא –**
לְאִדָּם אַחַד שֶׁפָּדָה אֶת בְּנוֹ אֶצְלוֹ, דְּתַנִּי קָא אוּיֵל וְאֲתֵי קַמִּיה –
שֶׁאֲחַר הַפְּדִיּוֹן הִיָּה עוֹבֵר וְשֵׁב לְפָנָיו, כְּדִי שִׁיבְחִין בּו רַבִּי תַנִּינָא וַיַּחְזִיר
לוֹ אֶת מַעוֹתָיו. וְאֲמַר לִיה רַבִּי תַנִּינָא, מִמַּעֲשִׂיךְ נִיכֵר דְּלֹא נִמְרָתָה
בְּדַעְתְּךָ לְיְהוִיבַת (וְנִתַּת) אֶת הַמַּעוֹת בְּלַב שְׁלֵם, וּלְכֵן מַחֲכָה
שֶׁאֲשִׁיבְךָ וְיְהוִיבְעִים בִּישׁ (דְּבַר גְּרוּעַן הוּא, וְהִילְכָךְ אִין כְּגוֹ פְּדוּי.
שְׁנִינִי בְּמִשְׁנָה: הַמְּפָרִישׁ פְּדִיּוֹן בְּנוֹ וְאֵבֵד חַיִּיב בְּאַחֲרֵייתוֹ.
 הגמרא מבררת את המקור לדין המשנה. שואלת הגמרא: **מִנְּהֵן**
(וּמִנֵּן לְנוֹ) דִּין זֶה, שֶׁאֵם אֵבֵדוּ הַמַּעוֹת חַיִּיב הָאֵב בְּאַחֲרֵייתוֹ וְעַלֵּי
לְתַת מַעוֹת אַחֲרוֹת לְכַהֵן. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
לָקִישׁ, אֲתֵיָא – דִּין זֶה נִלְמַד בְּגִזְרֵה שׁוּהוּ 'עֶרֶךְ' 'עֶרֶךְ' מְעַרְכִּין,
שֶׁנֶּאֱמַר לְגַבִּי פְּדִיּוֹן בְּכוֹר (במדבר י"ח טו) 'וְפָדוּיָו מִן חֶדֶשׁ תַּפְדֶּה
בְּעֶרְכָךְ, וְנֶאֱמַר בְּפִרְשַׁת עֶרְכִּין (ויקרא כ"ג) 'וְנָתַן אֶת הָעֶרְכָךְ בַּיּוֹם